

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๔ ปรากฏว่าปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๒ สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้สูงกว่าประมาณการจัดเก็บที่ตั้งเป้าหมาย ส่วนปีงบประมาณ ๒๕๒๓ และ ๒๕๒๔ ผลการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ จัดเก็บภาษีอากรได้ต่ำกว่าประมาณการจัดเก็บถึง ๓๑,๘๑๒,๘๗๕.๕๐ บาท ในปีงบประมาณ ๒๕๒๓ (จากตารางที่ ๒) และต่ำกว่าประมาณการจัดเก็บถึง ๒๗,๒๕๔,๔๑๓.๗๗ บาท ในปีงบประมาณ ๒๕๒๔ (จากตารางที่ ๒)

สำหรับผลการจัดเก็บภาษีอากรในปีงบประมาณ ๒๕๒๕ ปรากฏว่า ผลการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถจัดเก็บได้ ตามประมาณการที่ตั้งไว้ ประมาณการจัดเก็บในปีงบประมาณ ๒๕๒๕ ตั้งไว้ถึง ๒๗๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (จากตารางที่ ๕) แต่ผลการจัดเก็บภาษีอากรตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๒๔ ถึง ธันวาคม ๒๕๒๔ (๓ เดือนแรกของปีงบประมาณ) สามารถจัดเก็บได้เพียง ๔๕,๓๐๘,๘๒๔.๐๔ บาท เท่านั้น

แหล่งภาษีที่สามารถจัดเก็บภาษีได้มากที่สุดของแต่ละจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ได้แก่การจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง ดังนั้น สำนักงานสรรพากรจังหวัดแต่ละจังหวัดควรเห็นความสำคัญต่อผลการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง เพราะหากว่าผลการจัดเก็บภายในเขตอำเภอเมืองไม่สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้ตามประมาณการที่ตั้งไว้แล้ว ย่อมมีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดเก็บภาษีอากรของจังหวัด ทำให้ไม่สามารถที่จะจัดเก็บภาษีอากรได้ตามประมาณการจัดเก็บที่กรมสรรพากรได้มอบหมายให้จังหวัดต่าง ๆ ดำเนินการจัดเก็บ หากว่าจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยไม่สามารถจัดเก็บภาษีอากรให้ได้

ตามประมาณการจักเก็บภาษีอากร ย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อนโยบายการบริหารงานของ
รัฐบาล ซึ่งรัฐบาลได้วางแผนงานหรือโครงการในการบริหารประเทศไว้แล้ว

ประมาณการจักเก็บภาษีอากรหมายถึง เป้าหมายในการจักเก็บภาษีอากรซึ่ง
หน่วยงานของรัฐบาลคาดว่าจะสามารถจักเก็บภาษีอากรได้ในปีงบประมาณนั้น ๆ เพราะ
ฉะนั้นเป้าหมายในการจักเก็บภาษีอากร ก็หมายความถึงจำนวนเงินภาษีอากรที่ต้องการจัก
เก็บนั่นเอง

วิธีการจักสรรประมาณการจักเก็บภาษีอากรของฝ่ายสรรพากร

เดิมนั้น กรมสรรพากรจะเป็นผู้ดำเนินการจักสรรประมาณการจักเก็บภาษีอากร
มายังสำนักงานสรรพากรจังหวัดต่าง ๆ โดยถือหลักเกณฑ์การเพิ่มหรือลดตามประมาณการ
รายไคของรัฐบาล และทำการจักสรรประมาณการจักเก็บภาษีอากรไปยังสำนักงานสรรพากร
จังหวัดต่าง ๆ รับผิดชอบไปดำเนินการจักเก็บให้ไคตามเป้าหมาย

ตามหลักการนี้ทำให้สำนักงานสรรพากรจังหวัดต่าง ๆ ไครับการเพิ่มหรือลด
เป้าหมายในการจักเก็บภาษีอากรในอัตราที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะถือไคว่าเป็นการไม่ยุติธรรมนัก
เพราะสภาวะทาง เศรษฐกิจและลักษณะธุรกิจในแต่ละจังหวัดไม่เหมือนกัน

ดังนั้นเพื่อให้การจักสรรประมาณการจักเก็บภาษีอากร สามารถกระทำไคอย่าง
เป็นธรรมแก่ทุกจังหวัด กองวิชาการกรมสรรพากร จึงเห็นควรรให้สรรพากรจังหวัดจะตองจัก
ทำแบบงาน และตั้งประมาณการจักเก็บภาษีอากรของคนขึ้น เพราะจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติงานจัก
เก็บโดยตรง ย่อมทราบไคถึงแหล่งของภาษีอากรที่ควรเก็บไคในจังหวัด ตลอดจนมีข้อมูลสถิติ
ผลการจักเก็บในระยะเวลายาวไคมาแล้ว และรูถึงสภาวะทาง เศรษฐกิจของจังหวัดว่าสามารถ
จะเอื้ออำนวยให้จักเก็บภาษีอากรไคมากน้อยเพียงไร

เมื่อสรรพากรจังหวัดไคทำการตั้งประมาณการจักเก็บในปีงบประมาณนั้นเสร็จสิ้น
แล้ว ก็เสนอประมาณการจักเก็บไปยังสำนักงานสรรพากรเขต เพื่อพิจารณาประมาณการ
จักเก็บภาษีอากรของตน

เมื่อสำนักงานสรรพากรเขตไครับประมาณการจักเก็บภาษีอากรของแต่ละจังหวัด
ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเอง ก็ทำการรวบรวมและพิจารณาประมาณการจักเก็บภาษีอากร

ภายในเขตที่ตนรับผิดชอบ และเสนอไปยังกรมสรรพากร เพื่อพิจารณาปรับปรุง เป็นขั้นสุดท้าย และเมื่อกรมสรรพากรได้พิจารณาปรับปรุงแล้ว ก็จะแจ้งประมาณการจกเก็บภาษีอากรไปยังสำนักงานสรรพากรจังหวัดต่าง ๆ รับผิดชอบ เพื่อถือเป็นเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีอากร พร้อมกับสำเนาแจ้งไปยังสำนักงานสรรพากร เขตต่าง ๆ เพื่อรับทราบ และควบคุมการปฏิบัติ ของสำนักงานสรรพากรจังหวัดต่าง ๆ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตั้งประมาณการจกเก็บภาษีอากรที่กองวิชาการ เสนอเพื่อให้สรรพากรจังหวัดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

วิธีที่ ๑ คำนวณหาอัตราเพิ่มเติมเฉลี่ยเป็นร้อยละของจำนวนเงินภาษีที่เก็บได้ในปีงบประมาณปัจจุบัน เทียบกับจำนวนเงินภาษีที่เก็บได้ในปีงบประมาณก่อน และอัตราเพิ่มของจำนวนเงินภาษีที่เก็บได้ในปีงบประมาณก่อนย้อนหลัง ๓ ปี โดยให้คำนวณแยกเป็นแต่ละประเภทภาษีอากร และยกกรวมทุกประเภทภาษีอากร

วิธีที่ ๒ คำนวณหาอัตราเพิ่มเติมเฉลี่ยเป็นร้อยละของจำนวนเงินภาษีที่เก็บได้ในปีงบประมาณปัจจุบัน เทียบกับจำนวนเงินภาษีที่เก็บได้ในปีงบประมาณก่อน และอัตราเพิ่มของจำนวนเงินภาษีที่เก็บได้ในปีงบประมาณก่อนย้อนหลัง ๓ ปี โดยพิจารณาจากสัดส่วนของจำนวนเงินภาษีที่จัดเก็บได้ตามลักษณะของการจัดเก็บภาษี หรือตามประเภทของกิจการ

การคำนวณหาอัตราเพิ่มเติมเฉลี่ยเป็นร้อยละ ตามวิธีที่ ๑ และวิธีที่ ๒ อัตราเพิ่มเติมเฉลี่ยเป็นร้อยละของวิธีใดมีอัตราเพิ่มที่สูงกว่า ให้ใช้อัตราเพิ่มเติมเฉลี่ยนั้นเป็นการจัดตั้งประมาณการจกเก็บภาษีอากร หากสรรพากรจังหวัดใดเห็นว่าควรจะใช้อัตราเพิ่มเติมเฉลี่ยที่น้อยกว่า ต้องแสดงเหตุผลว่า อัตราที่เพิ่มเติมสูงกวานั้นเพราะมีเหตุการณ์ใดหรือภาวะการใดเป็นพิเศษ อันจะไม่เกิดขึ้นในปีงบประมาณที่กำลังจัดทำประมาณการจกเก็บภาษีอากร และให้เหตุผลที่เลือกใช้อัตราเพิ่มที่ต่ำกว่า เพราะสถานะทางเศรษฐกิจของจังหวัด สามารถอำนวยให้ปฏิบัติจกเก็บได้เพียงนั้น ให้ชี้แจงโดยละเอียด

ส่วนการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขประมาณการจกเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรรพากร เขต และกรมสรรพากร ก็จะใช้หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำประมาณการของ

สรรพากรจังหวัด ยกเว้นการพิจารณาในชั้นสุดท้ายของกรมสรรพากร นอกจากจะใช้หลักเกณฑ์เดียวกับสรรพากรจังหวัด ปัจจุบันที่กรมสรรพากรจะต้องนำมาพิจารณาอีกปัจจัยหนึ่งเพื่อปรับปรุงและแก้ไขก็คือ การเพิ่มประมาณรายได้แผ่นดินที่กระทรวงการคลังจัดสรรรายได้มาให้ หากประมาณการจัดเก็บภาษีอากรทั่วประเทศต่ำกว่าประมาณการจัดเก็บที่กรมสรรพากรได้รับนโยบายมา ผลต่างนั้นก็จะถูกเฉลี่ยเพิ่มให้แก่สรรพากรจังหวัดทุกจังหวัด

เมื่อสำนักงานสรรพากรจังหวัดได้รับประมาณการจัดเก็บภาษีอากรจากกรมสรรพากร แล้ว ก็จะจัดสรรประมาณการจัดเก็บภาษีอากรไปยังสำนักงานสรรพากรอำเภอต่าง ๆ เพื่อถือปฏิบัติ ในการจัดสรรประมาณการจัดเก็บภาษีอากรให้แก่สำนักงานสรรพากรอำเภอ ก็จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกับที่สรรพากรจังหวัดจัดทำเสนอกรมสรรพากร

การพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากร

โดยหลักการแล้ว การพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรของฝ่ายสรรพากร จะพิจารณาโดยถือผลการจัดเก็บภาษีอากรของแต่ละหน่วยงานว่าสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้ตามประมาณการจัดเก็บภาษีอากรที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ หากสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้ตามประมาณการจัดเก็บภาษีอากรได้ตามประมาณการจัดเก็บภาษีอากร ถือว่าการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรของหน่วยงานนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หากไม่สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้ตามประมาณการจัดเก็บภาษีอากร ถือว่าการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรของหน่วยงานนั้นยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในการพิจารณาการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากร โดยถือประมาณการจัดเก็บภาษีอากร (ตามหลักเกณฑ์ที่กองวิชาการของกรมสรรพากร) เป็นปัจจัยในการพิจารณาว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่ดี แต่หากได้นำปัจจัยหรือตัวแปรอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบด้วย ก็จะทำให้การพิจารณาประสิทธิภาพในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรถูกต้องยิ่งขึ้น ปัจจัยหรือตัวแปรที่ควรนำมาพิจารณาก็คือ

- การเพิ่มประมาณรายได้ของรัฐบาล
- การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายประมวลรัษฎากร

- สภาวะเศรษฐกิจในเขตนั้น ๆ หรือจังหวัดนั้น ๆ
- ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในเขตนั้น ๆ หรือจังหวัดนั้น ๆ
- อื่น ๆ ฯลฯ

วิเคราะห์ถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่

ตารางที่ ๑

แสดงการเปรียบเทียบประมาณการจัดเก็บภาษีอากร กับผลการจัดเก็บภาษีอากรของจังหวัด เชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ถึง ปีงบประมาณ ๒๕๒๔

ปีงบประมาณ	ประมาณการจัดเก็บภาษีอากร	ผลการจัดเก็บภาษีอากร	ผลต่าง(ประมาณการ-ผลการจัดเก็บ)	อัตราอยู่ลະที่เพิ่มขึ้น/ลดลง
๒๕๒๐	๑๒๗,๖๒๐,๐๐๐	๑๑๘,๑๓๖,๕๕๕.๓๘	-๙,๔๘๓,๐๕๕.๖๒	-๗.๕๓
๒๕๒๑	๑๖๑,๕๓๐,๐๐๐	๑๗๐,๖๖๗,๓๖๕.๕๕	๙,๑๓๗,๓๖๕.๕๕	๕.๗๒
๒๕๒๒	๒๒๓,๐๗๐,๐๐๐	๒๒๕,๒๑๗,๑๑๕.๐๕	๑,๑๔๗,๑๑๕.๐๖	๐.๕๑
๒๕๒๓	๒๕๓,๖๕๐,๐๐๐	๒๕๕,๕๖๕,๐๕๓.๕๘	๑,๙๑๔,๔๐๕.๐๒	๐.๖๕
๒๕๒๔	๓๓๘,๕๕๐,๐๐๐	๓๕๖,๕๓๕,๓๐๕.๗๕	๑๘,๐๐๐,๖๕๕.๗๕	๕.๓๔
รวม	๑,๑๐๓,๓๒๐,๐๐๐	๑,๐๕๕,๕๑๕,๓๕๖.๖๖	-๔๗,๘๐๔,๖๔๓.๓๔	-๔.๓๒

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ ๒

แสดงการเปรียบเทียบประมาณการจัดเก็บภาษีอากร กับผลการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขต
อำเภอเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๔

ปีงบประมาณ	ประมาณการจัดเก็บภาษีอากร	ผลการจัดเก็บภาษีอากร	ผลต่าง(ประมาณการฯ-ผลการจัดเก็บฯ)	อัตราร้อย ละที่เพิ่ม ขึ้น/ลดลง
๒๕๒๐	๓๖,๖๔๐,๐๐๐	๓๕,๔๕๐,๓๓๓.๒๑	๒,๔๑๐,๓๓๓.๒๑	๓.๖๖
๒๕๒๑	๑๑๒,๖๓๐,๐๐๐	๑๒๒,๔๐๘,๘๔๒.๒๑	๙,๓๓๘,๘๔๒.๒๑	๘.๖๘
๒๕๒๒	๑๖๔,๓๙๓,๐๐๐	๑๖๓,๑๓๙,๘๑๐.๔๓	๒,๓๕๓,๑๘๙.๕๗	๑.๔๔
๒๕๒๓	๒๒๔,๑๓๒,๐๐๐	๑๙๒,๓๑๙,๒๑๖.๑๐	-๓๑,๘๑๒,๗๘๓.๙๐	-๑๔.๑๙
๒๕๒๔	๒๘๘,๐๐๐,๐๐๐	๒๒๒,๐๓๙,๕๘๖.๒๓	-๖๕,๙๖๐,๔๑๓.๗๗	-๒๓.๒๕
รวม	๘๖๖,๑๙๕,๐๐๐	๗๕๑,๓๐๘,๓๒๘.๑๘	-๑๑๔,๘๘๖,๖๗๖.๘๒	-๑๓.๓๕

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๓

แสดงการเพิ่มประมาณการจัดเก็บภาษีอากร ของจังหวัดเชียงใหม่
ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๑ ถึง ปีงบประมาณ ๒๕๒๕

ปีงบประมาณ	เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณก่อน	อัตราเพิ่ม/ลด จากปีงบประมาณก่อน
๒๕๒๑	๓๓,๘๑๐,๐๐๐.-	๒๖.๘๘
๒๕๒๒	๖๑,๖๕๐,๐๐๐.-	๓๘.๑๘
๒๕๒๓	๗๐,๕๘๐,๐๐๐.-	๓๑.๖๘
๒๕๒๔	๘๘,๘๕๐,๐๐๐.-	๑๕.๒๘
๒๕๒๕	๕,๘๖๐,๐๐๐.-	๑.๖๑
รวม	๒๑๖,๗๕๐,๐๐๐.-	๑๑๓.๒๑

ที่มา : จากตารางที่ ๑ (ในช่องประมาณการจัดเก็บภาษีอากร) และประมาณการจัดเก็บ
ภาษีอากร ในปีงบประมาณ ๒๕๒๕ ๓๘๘,๐๐๐,๐๐๐.- บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔

แสดงการเพิ่มประมาณการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่
ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๑ ถึง ปีงบประมาณ ๒๕๒๕

ปีงบประมาณ	เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณก่อน	อัตราเพิ่ม/ลด จากปีงบประมาณก่อน
๒๕๒๑	๓๕,๘๕๐,๐๐๐.-	๔๘.๘๖
๒๕๒๒	๕๒,๑๖๗,๐๐๐.-	๔๖.๓๑
๒๕๒๓	๕๘,๓๓๕,๐๐๐.-	๓๖.๐๐
๒๕๒๔	๖๓,๘๖๘,๐๐๐.-	๒๘.๕๐
๒๕๒๕	๑๓,๐๐๐,๐๐๐.-	๔.๕๑
รวม	๑๘๘,๓๖๐,๐๐๐.-	๑๕๓.๒๖

ที่มา : จากตารางที่ ๒ (ในช่องประมาณการจัดเก็บภาษีอากร) และประมาณการจัดเก็บ
ภาษีอากร ในปีงบประมาณ ๒๕๒๕ ๒๗๕,๐๐๐,๐๐๐.- บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๕

แสดงการเปรียบเทียบประมาณการจกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ กับ
ประมาณการจกเก็บภาษีอากรของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ถึง
ปีงบประมาณ ๒๕๒๕

ปีงบประมาณ	ประมาณการฯ จังหวัดเชียงใหม่	ประมาณการจกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่	อัตราร้อยละอำเภอ/จังหวัด
๒๕๒๐	๑๒๓,๖๒๐,๐๐๐.-	๓๖,๖๔๐,๐๐๐.-	๒๙.๖๕
๒๕๒๑	๑๖๑,๔๓๐,๐๐๐.-	๑๑๒,๖๓๐,๐๐๐.-	๖๙.๓๓
๒๕๒๒	๒๒๓,๐๓๐,๐๐๐.-	๑๖๔,๓๔๓,๐๐๐.-	๗๓.๒๓
๒๕๒๓	๒๕๓,๖๕๐,๐๐๐.-	๒๒๔,๑๓๒,๐๐๐.-	๘๘.๓๒
๒๕๒๔	๓๓๘,๕๕๐,๐๐๐.-	๒๘๘,๐๐๐,๐๐๐.-	๘๕.๐๓
๒๕๒๕	๓๔๔,๐๐๐,๐๐๐.-	๒๙๕,๐๐๐,๐๐๐.-	๘๕.๕๔
รวม	๑,๕๘๘,๓๑๐,๐๐๐.-	๑,๑๔๑,๑๕๘,๐๐๐.-	๗๒.๖๓

ที่มา : จากตารางที่ ๑ - ๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากร โดยถือประ-
 มาณการจัดเก็บภาษีอากรเป็นเครื่องวัดประสิทธิภาพนั้น จากตารางที่ ๒ จะเห็นได้ว่าตั้งแต่
 ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๒ การบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรภายในเขต
 อำเภอเมืองเชียงใหม่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสามารถจัดเก็บภาษีอากรได้สูงกว่า
 ประมาณการจัดเก็บภาษีอากร ส่วนการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง
 เชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๓ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๔ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
 เพราะไม่สามารถจัดเก็บภาษีอากรได้ตามประมาณการจัดเก็บภาษีอากร

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าการที่ถือว่าการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรภายในเขต
 อำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ ๒๕๒๓ และปีงบประมาณ ๒๕๒๔ ยังไม่มีประสิทธิภาพ
 เท่าที่ควรนั้น เป็นการกล่าวที่ไม่ค่อยจะถูกต้องเท่าที่ควรนัก ดูจากตารางที่ ๕ จะเห็นได้ว่า
 ในปีงบประมาณ ๒๕๒๓ และ ๒๕๒๔ อัตราส่วนของประมาณการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงาน
 สรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ต่อประมาณการจัดเก็บภาษีอากรของจังหวัดเชียงใหม่จะสูงกว่า
 ปีงบประมาณ ๒๕๒๐ ถึงปีงบประมาณ ๒๕๒๒ โดยเฉพาะในปีงบประมาณ ๒๕๒๔ อัตราส่วน
 ดังกล่าวจะสูงที่สุดถึง ๔๕ % ซึ่งเป็นการจัดสรรประมาณการที่อาจจะผิดพลาดได้ เหตุผลอีก
 ประการหนึ่งที่อาจจะกล่าวสนับสนุนได้ กล่าวคือจากตารางที่ ๓ และจากตารางที่ ๔ จะเห็น
 ได้ว่า จังหวัดได้รับประมาณการจัดเก็บภาษีอากรเพิ่มเพียง ๔๔,๔๕๐,๐๐๐.- บาท แต่จังหวัด
 มอบหมายให้อำเภอเมืองเชียงใหม่จัดเก็บภาษีอากรเพิ่มถึง ๒๓,๘๒๔,๐๐๐.- บาท ซึ่งผู้เขียน
 มีความคิดเห็นว่า ทางจังหวัดมีนโยบายที่จะจัดเก็บภาษีให้ได้สูงกว่าประมาณการจัดเก็บภาษีอากร
 และเล็งเห็นว่าหากทำการเร่งจัดเก็บภาษีอากรในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ให้ได้เต็มที่แล้ว
 จะทำให้ผลการจัดเก็บรวมของจังหวัดสูงกว่าประมาณการจัดเก็บภาษีอากรที่ได้รับมอบหมายมา
 จากกรมสรรพากร จึงได้มอบหมายให้อำเภอเมืองเชียงใหม่ทำการจัดเก็บภาษีอากรเพิ่มมาก
 นิดปกคักดังกล่าว จึงทำให้ผลการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ค่ากว่า
 ประมาณการจัดเก็บภาษีอากรถึง ๒๗,๖๕๔,๔๑๓.๗๗ บาท (ตารางที่ ๒) สาเหตุที่ทำให้ผล
 การจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๓ และ ๒๕๒๔
 ค่ากว่าประมาณการจัดเก็บภาษีอากรนั้น เพราะประมาณการจัดเก็บภาษีอากรมีข้อผิดพลาด
 และสภาวะเศรษฐกิจในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ไม่เอื้ออำนวยให้สามารถจัดเก็บเพิ่มได้

เพราะธุรกิจภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ขยายตัว และประสบกับภาวะขาดทุนจากการ
ดำเนินงาน

ดังนั้นผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า การวัดประสิทธิภาพในการบริหารงานจัดเก็บภาษี
อากร โดยใช้ประมาณการจัดเก็บภาษีอากรนั้น ควรใช้ตัวแปรต่าง ๆ ที่อาจจะทำให้มีการ
เปลี่ยนแปลงในการจัดเก็บภาษีอากรตามที่โลกกล่าวมาแล้ว นำมาพิจารณาด้วยก็จะเป็นการวัด
ผลการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากรที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

ส่วนผลการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในปีงบประมาณ
๒๕๒๐-๒๕๒๒ สามารถจัดเก็บได้ตามประมาณการจัดเก็บได้ เป็นเพราะ

- การจัดสรรประมาณการจัดเก็บภาษีอากร ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๐-๒๕๒๒
นั้น ได้รับการจัดสรรประมาณการจัดเก็บภาษีอากรได้เหมาะสมดีกว่าปีงบ-
ประมาณ ๒๕๒๓-๒๕๒๕ (ตารางที่ ๕) จึงทำให้สามารถจัดเก็บได้ตาม
ประมาณการจัดเก็บภาษีอากร
- สภาวะเศรษฐกิจภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในช่วง ๒๕๒๐-๒๕๒๒
เป็นช่วงที่นักทัศนาจร มาทัศนาจร เชียงใหม่มากกว่าปีงบประมาณ ๒๕๒๓-
๒๕๒๕ ประกอบกับการลงทุนในช่วงปี ๒๕๑๘-๒๕๒๒ มีการลงทุนในธุรกิจ
ขนาดใหญ่เพิ่มมากกว่าในปีงบประมาณ ๒๕๒๓-๒๕๒๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลของการจึกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในราวกลางปีงบประมาณ ๒๕๒๓ มีแนวโน้มว่าผลของการจึกเก็บภาษีอากรจะไม่เป็นตามประมาณการจึกเก็บภาษีอากร ซึ่งก็เป็นไปจริงปรากฏว่าผลของการจึกเก็บตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๒๓-๒๕๒๔ การจึกเก็บภาษีอากรในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ต่ำกว่าประมาณการจึกเก็บถึง ๓๑,๘๑๒,๗๘๓.๕๐ บาท หรือคิดเป็นอัตราร้อยละที่ลดลง ๑๔.๑๔% ในปีงบประมาณ ๒๕๒๓ (ตารางที่ ๒) และต่ำกว่าประมาณการจึกเก็บภาษีอากรถึง ๒๗,๖๕๔,๔๑๓.๗๗ หรือคิดเป็นอัตราร้อยละที่ลดลง ๒๓.๔๔% ในปีงบประมาณ ๒๕๒๔ (ตารางที่ ๒) ส่วนในปีงบประมาณ ๒๕๒๕ ผลของการจึกเก็บของภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถจึกเก็บได้ตามประมาณการจึกเก็บ

ดังนั้นผู้รับผิดชอบในการจึกเก็บภาษี อากรภายในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ จึงควรมีการ ปรับปรุงและแก้ไขวิธีการจึกเก็บภาษี ภาษีอากรในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ เพื่อที่จะทำให้ผลของการจึกเก็บภาษีอากร เป็นไปตามประมาณการจึกเก็บ โดยพยายามทำให้ ผู้เสียภาษีเต็มใจที่จะ เสียภาษีด้วยความสมัครใจ

ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการวิจัย ก็เพื่อ

๑. ศึกษาถึงการดำเนินงานในการบริหารงานจึกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่
๒. ศึกษาถึงอุปสรรคและปัญหาในการจึกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่
๓. เพื่อ เป็นแนวทางของผู้บริหารงานจึกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ จะได้ทำการปรับปรุงวิธีการจึกเก็บภาษีอากรให้เหมาะสมกับสภาวะ เศรษฐกิจ

ปัญหา การจึกเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะมีปัญหาในค่าน

๑. คำนวณประมวลรัษฎากร
๒. การประสานงาน
๓. งบประมาณและกำลังคน
๔. การหลีกเลี่ยงภาษีอากรของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

เนื่องจากผู้รับผิดชอบในการ จัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ จะประกอบด้วยสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่ และสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ของสำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่
๒. ศึกษาถึงวิธีการบริหารงานจัดเก็บภาษีอากร ของสำนักงานสรรพากรอำเภอเมืองเชียงใหม่

อุปสรรคของการศึกษาวิจัย

ความสัมพันธ์กันต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาเรื่องนี้ เป็นไปด้วยความล้าช้า และยากลำบากพอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลในการศึกษาเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับ การบริหารราชการ บางเรื่องเป็นสิ่งที่สามารถเปิดเผยได้ และข้อมูลบางอย่างไม่สามารถเปิดเผยได้ เนื่องจากขัดกับกฎหมายและระเบียบของทางราชการ

อย่างไรก็ตาม ตัวเลขสถิติตลอดจนข้อความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสามารถรวบรวมมาได้ ก็สามารถนำมาให้เห็นถึงอุปสรรคและปัญหาในเรื่องการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ได้อย่างพอสังเขป

ประโยชน์ที่ไ้รับจากการวิจัย

สิ่งที่ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากการวิจัยครั้งนี้

๑. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้การจกเก็บภาณีอากาศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
๒. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การจกเก็บภาณีอากาศไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
๓. เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการบริหารงานจกเก็บภาณีอากาศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
๔. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานสรรพากรจังหวัดและสำนักงานสรรพากรอำเภออื่น ๆ เพื่อนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับการจกเก็บภาณีอากาศในเขตความรับผิดชอบของตนต่อไป

ขอทกลงเบื้องต้นของการวิจัย

เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้บริหารงานจกเก็บและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการจกเก็บภาณีอากาศภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ มีจำนวนไม่ถึง ๔๐ คน ผู้วิจัยจึงมีใ้ขอแบบสอบถามเพื่อขอทราบความกึกเห็น แต่จะใช้การสอบถามและสัมภาษณ์โดยตรงต่อเจ้าหน้าที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในค่านการจกเก็บภาณีอากาศ และถ้าเป็นไปได้ผู้วิจัยอาจจะสอบถามและสัมภาษณ์เสียภาณีอากาศที่หลักเลียงภาณีอากาศก็ได้เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่ทำให้ผู้เสียภาณีทำไปจึงหลักเลียงภาณี เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและแก้ไขวิธีการจกเก็บภาณีอากาศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยถือว่า

การสอบถามและสัมภาษณ์โดยตรงต่อเจ้าหน้าที่ผู้บริหารงานจกเก็บภาณีอากาศและปฏิบัติงานในค่านการจกเก็บภาณีอากาศโดยตรงจะสามารถชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคและปัญหาในค่านการจกเก็บภาณีอากาศภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่

ขั้นตอนของการศึกษาวิจัย

- ๑. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิโดย
สอบถามและสัมภาษณ์โดยตรงต่อเจ้าหน้าที่ผู้บริหารงานและผูปฏิบัติ
งานจัดเก็บภาษีอากรในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่
- ๒. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากแหล่งต่าง ๆ เช่น
ขอเรียกธงไฟลดภาษีอากรของสมาคมเจ้าของโรงภาพยนตร์แห่ง
ประเทศไทยจากห้องสมุดและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓. นำข้อมูลที่ได้ในข้อ ๑ และ ๒
ไปทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขต
อำเภอเมืองเชียงใหม่ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัด
เก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่

การนำเสนอเรื่อง

โดยรวบรวมและแบ่งสรรเรื่องต่าง ๆ เป็นบทและคอนตามลำดับ ซึ่งคอน
แรกเป็นการปูพื้นฐานทางการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไป คอนกลางเป็นการศึกษาถึงลักษณะการ
บริหารงานจัดเก็บภาษีอากร, วิธีการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่,
วิเคราะห์การบริหารงานของสำนักงานสรรพากรในด้านการจัดเก็บภาษีอากรในเขตอำเภอ
เมืองเชียงใหม่, ปัญหาในด้านการจัดเก็บภาษีอากรภายในเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ และ
สรุปปิดท้าย รวมทั้งเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ในภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

....."